

svaarlignende for, hvorledes de Mænd, der entreprenere saadanne Foretagender, lægge deres Planer, og hvorledes de ordne hele deres Arbeidsmaade, Indretning, Forsyning osv., og dette har man heller aldrig ved noget Arbejde villet gjøre ham ansvarlig for. Der er et andet Arbejde, som vi i en ganske anden Grad have Grund til at besvære os over, nemlig Anlægget af Søbjerg Havn, som er truffet ud meget over den dobbelte Tid af den, der oprindeligt var bestemt. Sa, der var endog Forhold tilstede, som jeg dog vil erindre Thinget om, der gjorde det nødvendigt for den daværende Indenrigsminister at afslutte Kontrakt om denne Havns Færdiggjørelse til en senere Tid end den i Loven bestemte, og dette fandt vi den Gang at være meget vigtigt og i sin Orden, eftersom det var oplyst, at der virkelig havde været saadanne Forhold tilstede, som havde gjort det forstandigt at afslutte Kontrakten saaledes. Anlægget blev imidlertid ikke færdigt til den i Kontrakten bestemte Tid; det er endnu ikke blevet færdigt, og dog er dette, saa vidt jeg har kunnet se, ikke med Grund fra nogen Side lagt Indenrigsministeriet til Last. Sagen har flere Gange været behandlet her i Thinget, men man har altid fundet, at der virkelig var Omstændigheder, som ikke kunde lægges Ministeren til Last, og at det var Feil i Arbejdsplanen hos Entreprenøren, som gjorde, at han ikke kunde opfylde de Betingelser, han var gaaet ind paa, hvoraf Følgen har været, at Arbejdet ikke kunde blive færdigt. Nu synes det mig dog, at det lige overfor dette Faktum vilde være højt besynderligt, om man nu, efter at der af den forrige Indenrigsminister er forelagt en Kontrakt, som man, nota bene, bag efter har erklæret for fuldkommen tilfredsstillende — altsaa for saa vidt man for et Aar siden, eller hvor længe det er, kunde forudsætte Noget af den Art, erklærede man her, at det var en fuldkommen tilfredsstillende Kontrakt — siden efter, fordi det viser sig, at Entreprenørerne ikke ere i Stand til at opfylde Betingelserne, vilde sige, at det er Indenrigsministerens Skyld. Dette synes mig ikke at være nogen retfærdig Maade at dømme paa. Jeg tror derfor, at man, naar man vil dømme billig i denne Sag, maa sige, at der sandelig ikke kan søres nogen Anke i denne Henseende mod den forrige Indenrigsminister. — Jeg skal dernæst tillade mig at henlede Opmærksomheden paa et andet Punkt, og det saa meget mere, som det vedrører en Sag, hvori jeg ogsaa har havt min Andel. Det er med Hensyn til, hvad der skete for 3 Aar siden i den Stilling, hvori vi den Gang vare, og efter den Frygt, som jeg den Gang yttrede for, at det ikke vilde være muligt for Staten at bære de ekstraordinære Udgifter, som man paatænkte for 1872—73, uden en overordentlig Skat. Dette har man nu draget frem her, og jeg tilføjer, at det forekommer mig, at den ærede Ordfører for Forslagsstillerne ikke i den

Henseende handlede fuldkommen korrekt. Han fremdrog Ytringer, som vare faldne af en følgende Finantsminister for 2 Aar siden, om, hvor vidt det vilde være Staten muligt, uden særlig Bæmselighed, at de bære de Udgifter, der høre med til Sernbanerne, og satte dette i Modsetning til den Stilling, jeg havde indtaget i 1872, hvor jeg havde ytret min afgjorte Betænkning i denne Henseende, saaledes at man let kunde faae det Indtryk, som om den ærede Ordfører vilde lade forstå, at min Modstand i denne Henseende ikke havde været ganske oprigtig (Modsigelse), eller at mit Udgangspunkt derfor ikke havde været grundet i en sand Erkendelse af Forholdet. Det er maaske en Feiltagelse fra min Side, at jeg har villet lægge dette i den ærede Ordførers Udtalelse, men jeg fik det Indtryk deraf. Nu tillader jeg mig herpaa at anvende den samme Bemærkning, som jeg før gjorde om at være bagflog. De Herrer, der med Opmærksomhed følge vor finantzielle Udvikling, ville jo ganske vist have lagt Mærke til, hvilket besynderligt Vendepunkt i vor nye Finantshistorie netop Aaret 1872 udgjør. Den Gang jeg fremtraadte for Rigsdagen med Budgettet for 1872—73, som altsaa var udarbejdet i September Maaned 1871, var vor finantzielle Situation i flere Henseender meget vanskelig, idet der nemlig forestod os særdeles betydelige Udgifter af forskjellig Art, baade til offentlige Arbejder og til vor Statsgjæld, og tilmed var den almindelige Stilling i Europa saaledes, at man efter min Mening maatte være belavet paa særdeles vanskelig Pengeforhold. De Herrer ville nemlig erindre, at det netop var den Gang, Freden var sluttet mellem Frankrig og Syssland, som betingede Omsetninger i Pengeforholdene, som man aldrig før havde kjendt Mage til i Verden, og som vi vidste skulde gaa for sig i de nærmest følgende Aar. Derfor var det, at jeg den Gang saae ind i Fremtiden med ikke ganske ringe Betænkning i finantziel Henseende. Jeg mente ikke at kunne forudsætte, hvorledes Forholdene vilde blive i den nærmeste Fremtid, og om der ikke kunde beredes os meget store Bæmseligheder derved, at vi skulde gjøre disse store Udbetalinger, hvorom Taleren var. Det vil erindres, at jeg fremlagde et Forslag til Finantslov, hvori jeg var nødt til at begjære Bemyndigelse til at realisere af Reserverefondens Obligationsbeholdning et Bælsb, der var ikke mindre end 3 Millioner Rigsdaler, men at jeg tillige, da jeg mente at burde forudsætte Muligheden af, at det kunde være vanskeligt at stille et saadant Bælsb til Raadighed, begjærede extraordinært Bemyndigelse til i saa Fald ogsaa at kunne optage midlertidige Laan. Da dette Finantslovsforslag var til 1ste Behandling her i Thinget, blev det, som det vil erindres, fra flere Sider stærkt fremhævet, at det dog var en egen mælig Sag at ville tænke paa i eet Aar at realisere et saa umaadeligt Bælsb som 3